

Úvodní stránka>Obrátit se na soud>Právní systémy – vnitrostátní a na úrovni EU>Vnitrostátní specializované soudy
Instanțe judecătorești specializate

Portugalsko

Această pagină oferă informații cu privire la organizarea instanțelor specializate din Portugalia.

Tribunale de primă instanță (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Tribunalele de primă instanță sunt, în general, tribunalele de district (*tribunais de comarca*). Acestea sunt responsabile pentru judecarea cauzelor cu privire la toate aspectele care nu țin de competența altor instanțe. Tribunalele de district au atât competență generală, cât și specializată.

Tribunalele de district sunt împărțite în completuri cu competență specializată sau generală, precum și în completuri locale. Denumirile completurilor țin seama de competența acestora și de numele municipiului în care sunt situate.

Pot fi create următoarele completuri cu competență specializată:

Central civil (*Central cível*);

Local civil (*Local cível*);

Central penal (*Central criminal*);

Local penal (*Local criminal*);

Local pentru infracțiuni minore (*Local de pequena criminalidade*);

De instrucție penală (*Instrução criminal*);

Pentru familie și minori (*Família e menores*);

Pentru litigii de muncă (*Trabalho*);

Comercial (*Comércio*);

De executare (*Execução*).

Următoarele instanțe specializate au o competență teritorială mai amplă:

Instanța pentru proprietate intelectuală (*Tribunal da propriedade intelectual*);

Instanța pentru concurență, reglementare și supraveghere (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*);

Instanța maritimă (*Tribunal Marítimo*);

Instanța pentru executarea pedepselor (*Tribunal de execução das penas*);

Instanța centrală de instrucție penală (*tribunal central de instrução criminal*).

Completuri care au competență specifică

Dintre acestea, următoarele completuri sunt deosebit de relevante:

Central civil

Aceste completuri au competență pentru:

judecarea acțiunilor în constatare în cadrul procedurii comune pentru valori care depășesc 50 000 EUR;

îndeplinirea, în cadrul procedurilor de executare în materie civilă pentru valori care depășesc 50 000 EUR, a atribuțiilor prevăzute în Codul de procedură civilă legate de zonele geografice pentru care nu există completuri sau instanțe competente;

judecarea procedurilor urgente provizorii cu privire la aspecte care țin de competența lor;

îndeplinirea celorlalte responsabilități care le sunt atribuite prin lege.

Completurile pentru familie și minori

În materiile legate de **starea civilă a persoanelor și de familie**, aceste completuri judecă:

proceduri necontencioase dintre soți;

proceduri necontencioase în situații de uniune liberă sau referitoare la persoane care locuiesc împreună ca o gospodărie comună;

acțiuni legate de separarea persoanelor și separația de bunuri, precum și de divorț;

acțiuni de declarare a nulității sau a anulării căsătoriei civile;

acțiuni inițiate în temeiul articolului 1647 și al articolului 1648 alineatul (2) din Codul Civil, aprobat prin Decretul-lege nr. 47344 din 25 noiembrie 1966;

acțiuni pentru plățile de întreținere între soți și între foști soți, precum și executări ale acestor plăți;

alte acțiuni legate de starea civilă a persoanelor și de familie.

Pe lângă competențele în acest domeniu, respectivele completuri exercită, de asemenea, competențe pe care legislația le atribuie instanțelor în legătură cu procedurile de inventar care rezultă din separarea persoanelor și separația de bunuri, divorț sau declararea nulității sau a anulării căsătoriei civile, precum și în legătură cu cazurile speciale de separație de bunuri care sunt acoperite de legislația adecvată.

În domeniul **minorilor și al copiilor majori**, completurile au competență pentru:

a stabili tutela și administrarea activelor;

a numi o persoană care să efectueze tranzacții legale în numele minorului și, de asemenea, pentru a numi un tutore general care să reprezinte, în mod extrajudiciar, minorul care este supus responsabilității părintești;

a încuviința adopției;

a guverna exercitarea responsabilității părintești și pentru a judeca probleme legate de aceasta;

a stabili plățile de întreținere care sunt datorate minorilor și copiilor majori sau minorilor emancipați, menționate la articolul 1880 din Codul Civil, aprobat prin Decretul-lege nr. 47344 din 25 noiembrie 1966, și pentru a judeca acțiuni pentru executarea plăților de întreținere;

a dispune plasamentul minorilor în îngrijire în așteptarea adopției;

a stabili plasamentul în cadrul măsurii de promovare și protecție la persoana selectată pentru adopție sau într-o instituție în vederea adopției viitoare;

a stabili o relație de încredințare civilă (*apadrinhamento civil*) și pentru a revoca astfel de decizii;

a autoriza reprezentantul legal al minorului să realizeze anumite acțiuni, pentru a le valida pe cele care au fost deja efectuate fără autorizare și pentru a întreprinde demersuri legate de acceptarea donațiilor;

a adopta decizii cu privire la plata garanției financiare pe care părinții trebuie să o constituie în favoarea copiilor lor minori;

a stabili interzicerea totală sau parțială a exercitării responsabilității părintești sau pentru a stabili limitele acesteia, astfel cum se prevede la articolul 1920 din Codul Civil, aprobat prin Decretul-lege nr. 47344 din 25 noiembrie 1966;

a efectua stabilirea oficială a maternității și a paternității și pentru a judeca contestații și investigații legate de aspecte de maternitate și paternitate;

a decide, atunci când părinții nu ajung la un acord, cu privire la prenumele și numele de familie al minorului.

Pe lângă competențele din acest domeniu, completurile sunt responsabile, de asemenea, pentru:

a stabili remunerația tutorelui sau a administratorului, atunci când există tutela sau administrarea activelor; a judeca și a stabili eliberarea din funcție, demisia sau demiterea tutorelui, a administratorului sau a membrului consiliului de familie; a solicita și a evalua conturile, pentru a autoriza substituirea ipotecii legale și a stabili consolidarea și înlocuirea garanției furnizate, precum și pentru a numi un tutore special care să reprezinte minorul în mod extrajudiciar;

a numi un tutore special care să reprezinte minorul în toate procedurile privind tutela;

a modifica, a revoca și a revizui adopția; a solicita și a evalua conturile adoptatorului și pentru a stipula suma de bani din venit care urmează să fie cheltuită pentru întreținerea persoanei adoptate;

a decide cu privire la majorarea și substituirea garanției furnizate în favoarea copiilor minori;

a solicita și a evalua conturile pe care părinții trebuie să le asigure;

a decide cu privire la orice alte aspecte legate de procedurile menționate la literele anterioare [(a)-(m)].

În legătură cu **aspecte legate de tutela pentru educație și de protecție**, instanțele sunt responsabile pentru:

judecarea procedurilor de promovare și protecție;

aplicarea măsurilor de promovare și protecție și monitorizarea punerii lor în aplicare atunci când este necesar, ori de câte ori un copil sau un tânăr se află într-o situație de risc și când nu este aplicabilă intervenția comitetului de protecție;

efectuarea actelor jurisdicționale necesare pentru investigarea tutelei pentru educație;

evaluarea faptelor care se califică drept infracțiuni în temeiul legii, comise de minori cu vârsta cuprinsă între 12 și 16 ani, în vederea aplicării măsurilor de tutelă;

punerea în aplicare și revizuirea măsurilor de tutelă;

declaraarea încetării sau a eliminării măsurilor de tutelă;

judecarea recursurilor formulate împotriva deciziilor de aplicare a măsurilor disciplinare pentru minori care fac obiectul ordinelor de custodie.

Completuri pentru litigii de muncă

Acestea judecă, în materie civilă sau de alt tip, problemele care rezultă din relațiile dintre angajator și angajat și din relațiile stabilite în vederea semnării contractelor de muncă, în legătură cu accidente profesionale și boli profesionale, a semnării unor contracte care sunt comparabile conform legii cu contractele de muncă și a contractelor de ucenicie la locul de muncă și de stagiu, precum și probleme referitoare la aspecte civile legate de grevă.

Completurile comerciale

Aceste completuri judecă:

proceduri de insolvență și măsuri de restructurare speciale;

acțiuni de declarare a inexistenței, a nulității și a rezoluțiunii actelor constitutive și a statutelor;

acțiuni legate de exercitarea drepturilor unei societăți;

acțiuni pentru suspendarea sau anularea rezoluțiilor unei societăți;

acțiuni pentru lichidarea judiciară a societăților;

acțiuni pentru lichidarea societăților înființate în temeiul statutului societății europene (statutul SE);

acțiuni pentru lichidarea societăților holding;

acțiunile menționate în Codul de înmatriculare a societăților;

acțiuni pentru lichidarea instituțiilor de credit și a societăților financiare.

Aceste completuri sunt responsabile, de asemenea, pentru judecarea contestațiilor privind ordinele emise de funcționarii oficiilor Registrului societăților comerciale, precum și a contestațiilor privind deciziile adoptate de acești funcționari în cadrul procedurilor administrative desfășurate pentru lichidarea societăților.

Completuri de executare

Aceste completuri sunt responsabile pentru procedurile de executare în materie civilă, prevăzute în Codul de procedură civilă, cu excepția cauzelor atribuite Instanței pentru proprietate intelectuală, Instanței pentru concurență, reglementare și supraveghere, Instanței maritime, completurilor pentru familie și minori, completurilor pentru litigii de muncă și completurilor comerciale. De asemenea, completurile de executare se ocupă de executarea hotărârilor judecătorești pronunțate în proceduri penale care, în conformitate cu dreptul procesual penal, nu ar trebui să fie judecate de o instanță civilă.

Instanțe cu competență teritorială mai amplă

Instanțele pentru proprietate intelectuală

judecă chestiuni legate de:

acțiuni al căror obiect se referă la drepturile de autor și drepturile conexe;

acțiuni al căror obiect se referă la proprietatea industrială, în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege;

acțiuni de invalidare și anulare a brevetelor, a certificatelor suplimentare de protecție, a modelelor de utilitate și a topografiilor semiconductorilor prevăzute de Codul proprietății industriale (*Código da Propriedade Industrial*) și de alte acte legislative aplicabile, precum și cereri de declarare a invalidării sau a anulării înregistrării unor desene sau modele, mărci, logotipuri, recompense, denumiri de origine și indicații geografice care fac obiectul cererilor reconvenționale;

recursuri formulate împotriva unor decizii adoptate de Institutul Național de Proprietate Industrială (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P. - INPI, I. P.*), prin care acesta acordă sau respinge orice tip de drepturi de proprietate industrială sau împotriva unor decizii legate de transferuri, licențe sau declarații a caducității sau de orice alte acte care afectează, modifică sau sting drepturi de proprietate industrială;

contestarea și revizuirea deciziilor sau oricărui altor măsuri care pot fi contestate în mod legal și care sunt adoptate de Institutul Național de Proprietate Industrială în cauze legate de încălcări și amenzi;

acțiuni în constatare al căror obiect se referă la nume de domeniu internet;

recursuri formulate împotriva deciziilor adoptate de Fundația pentru Analiză Științifică Națională (*Fundação para a Computação Científica Nacional*), care este autoritatea competentă responsabilă pentru înregistrarea, respingerea sau reînnoirea numelor de domeniu .pt;

acțiuni al căror obiect se referă la societăți sau denumiri ale societăților;

recursuri formulate împotriva deciziilor adoptate de Institutul de Arhive și Notariat (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. - IRN, I. P.*) în legătură cu admisibilitatea societăților și a denumirilor comerciale în conformitate cu cadrul juridic al Registrului Național al Entităților Juridice (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*);

acțiuni al căror obiect se referă la săvârșirea faptelor de concurență neloială sau de încălcare a secretelor comerciale legate de proprietatea industrială;

măsuri pentru obținerea și păstrarea dovezilor și pentru furnizarea de informații, atunci când este necesar pentru protejarea drepturilor de proprietate intelectuală și a drepturilor de autor.

Instanța pentru concurență, reglementare și supraveghere

Printre altele, această instanță judecă aspecte legate de contestarea, revizuirea și executarea deciziilor, a ordinelor și a altor măsuri care rezultă din cazuri de încălcare care pot fi contestate în mod legal și care sunt emise de mai multe organisme de reglementare, și anume Autoritatea de concurență (*Autoridade da Concorrência*), Autoritatea Aeronautică Civilă din Portugalia (*Autoridade Nacional da Aviação Civil*), Banca Portugaliei (*Banco de Portugal*) și Comisia pentru piața valorilor mobiliare din Portugalia (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*).

Instanțele maritime

judecă chestiuni legate de:

despăgubirea pentru prejudicii cauzate sau suferite de nave, ambarcațiuni și alte vase sau care rezultă din utilizarea acestora pe mare în conformitate cu dispozițiile legale generale;

contracte pentru construirea, repararea, achiziția și vânzarea de nave, ambarcațiuni și alte vase, cu condiția ca acestea să fie destinate utilizării maritime;

contracte de transport pe mare sau contracte de transport combinat sau multimodal;

contracte de transport fluvial sau pe canale navigabile, în limitele stabilite în tabelul nr. 1 atașat la regulamentul general pentru porturi (*Regulamento Geral das Capitanias*), aprobat prin Decretul-lege nr. 265/72 din 31 iulie 1972;

contracte pentru navlosirea sau închirierea de nave, ambarcațiuni și alte vase maritime;

contracte pentru asigurarea navelor, a ambarcațiunilor și a altor vase destinate utilizării maritime, precum și a încărcăturilor acestora;

ipoteци și privilegii cu privire la nave sau ambarcațiuni și orice garanții cu privire la vase și încărcăturile acestora;

proceduri speciale legate de nave, ambarcațiuni și alte vase și încărcăturile acestora;

proceduri urgente de măsuri provizorii în legătură cu nave, ambarcațiuni și alte vase, încărcăturile acestora și păcura grea pentru acestea și alte active care aparțin navelor, ambarcațiunilor și altor vase, precum și cereri preliminare adresate căpitanului de port pentru a sprijini ieșirile de articole care fac obiectul acestor proceduri;

aspecte de avarie comună sau avarie particulară, inclusiv cele care se referă la alte vase pentru utilizare maritimă;

asistență și salvare maritimă;

contracte de remorcare și pilotaj;

eliminarea deșeurilor;

răspundere civilă în legătură cu poluarea mării și a altor ape care țin de competența lor;

utilizarea, pierderea, găsirea sau însușirea unor metode sau echipamente pentru pescuit sau pentru colectarea de fructe de mare, moluște și alge marine, obiecte feroase, echipamente, arme, provizii și alte obiecte pentru utilizarea navigației sau a pescuitului, precum și prejudicii cauzate sau suferite de aceste materiale;

prejudicii cauzate activelor care aparțin domeniului public maritim;

deținerea în proprietate și posesia unor deșeuri provenite de la vase, care au ajuns pe mal, precum și a unor articole sau a oricăror resturi existente care își au originea în ocean sau provin din ocean și care sunt depuse pe sol sau în subsol ori care provin din apele continentale sau există în acestea, dacă acest lucru este de interes maritim;

sechestrări;

orice aspecte generale privind elemente de drept maritim comercial;

recursuri formulate împotriva deciziilor adoptate de căpitanul de port în cazuri de încălcări maritime.

Instanța pentru executarea pedepselor

Această instanță monitorizează și supraveghează executarea și adoptă decizii cu privire la modificarea, substituirea și încetarea pedepsei sau a măsurii de privare de libertate stabilite în hotărârea judecătorească după ce a avut loc pronunțarea sentinței. Această instanță are competență pentru:

a stabili executarea pedepsei suplimentare de deportare, a declara încetarea pedepsei cu închisoarea și a stabili punerea în aplicare anticipată a pedepsei suplimentare de deportare;

a declara încetarea unei pedepse cu închisoarea, a unei pedepse fără termen fix prevăzut de lege (*pena relativamente indeterminada*) sau a unei măsuri de securitate de internare;

a emite mandate de arestare, de reținere și de eliberare;

a emite o declarație de neconformitate și un ordin de punere sub sechestru a bunurilor în legătură cu o persoană condamnată care s-a sustras, complet sau parțial, de la punerea în aplicare a unei pedepse cu închisoarea sau a unei măsuri de privare de libertate;

a decide cu privire la anularea provizorie a faptelor sau a deciziilor care au fost introduse într-un cazier judiciar.

Instanța centrală de instrucție penală

Această instanță efectuează instrucții penale, adoptă decizii de condamnare și are competență asupra anchetei atunci când activitatea infracțională are loc în districte aflate în competența diferitelor Curți de Apel (*Tribunais da Relação*) și ori de câte ori sunt implicate următoarele infracțiuni:

infracțiuni împotriva păcii și crime împotriva umanității;

infracțiuni de organizare în scopuri teroriste și terorism;

infracțiuni de punere în pericol a securității statului, cu excepția infracțiunilor electorale;

traficul de stupefiante, substanțe psihotrope și precursori de droguri, cu excepția situațiilor de distribuție directă către consumator, precum și asocierea infracțională legată de trafic;

spălarea banilor;

corupție, deturnare de fonduri publice și corupție individuală;

insolvență rău intenționată;

administrarea defectuoasă a organizațiilor din sectorul public independente din punct de vedere economic;

frauda legată de obținerea sau deturnarea de granturi, atribuiri sau împrumuturi;

infracțiuni economice și financiare comise într-un mod organizat, în special care implică utilizarea tehnologiei informației;

infracțiuni economice sau financiare de natură internațională sau transnațională.

Ultima actualizare: 29/01/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.